

# HOGESCHOOL UTRECHT

## Beschrijving leertraject Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB), inclusief de Basis Kwalificatie Examinering (BKE)

Klik op een van onderstaande linken om direct naar het betreffende onderdeel te gaan:

- [aansluiting BDB \(inclusief BKE\) op onderwijs- en personeelsbeleid](#)
- [opzet leertraject BDB \(inclusief BKE\)](#)
- [toetsing en beoordeling van de BDB \(inclusief BKE\)](#)

---

## AANSLUITING BDB (INCLUSIEF BKE) OP ONDERWIJS- EN PERSONEELSBELEID

---

### DOELGROEP / TOELATINGSEISEN

#### Beleid ten aanzien van nieuwe docenten

Iedere nieuwe docent wordt bij indiensttreding door een leidinggevende aangemeld voor een introductie cursus voor BDB. De introductie cursus is ingebed in het HU- 'warm welkom'-programma voor nieuwe medewerkers. Op de interne website [Wegwijs op de HU - Introductiepagina \(sharepoint.com\)](#) heeft het bericht 'Aanrader introductie cursus docent HBO' een prominente plek.

Vanaf het schooljaar 2023 – 2024 wordt standaard een complete BDB aangeboden, waarin de drie afzonderlijke onderdelen Onderwijs Uitvoeren, Onderwijs Ontwerpen en Onderwijs Beoordelen/BKE zijn geïntegreerd. Het volgen van een los onderdeel blijft mogelijk voor degenen die één of meer van de overige onderdelen eerder hebben afgerond of daarvoor vrijstelling hebben gekregen.

#### Beleid ten aanzien van zittende docenten

Sinds de vaststelling van de HU-brede professionaliseringskaders (juni 2020) is het aantonen van een bekwaamheid op BDB-niveau een verplichting voor zowel nieuwe, als voor zittende HU-docenten. De professionalisering rond de BDB en ook de senior didactische bekwaamheid (SDB) en expert didactische bekwaamheid (EDB) wordt verzorgd door het HU-brede Teaching & Learning Network (TLN). De professionalisering voor HU-onderzoekers wordt ook door TLN verzorgd.<sup>1</sup> Bij TLN is een breed palet aan professionalisering te vinden, naast formelere professionaliseringstrajecten bijvoorbeeld ook peer supportgroepen, leernetwerken, inloopsprekuren en inspiratiesessies.

#### Leerwegen en assessments BDB

De hogeschool maakt in de BDB-professionalisering onderscheid tussen een leerweg van een docent (of docententeam) en leerwegaafhankelijke, certificerende assessments. Een docent (of docententeam) kan kiezen uit verschillende leerwegen, zoals:

- een meer voorgestructureerde, geprogrammeerde leerweg: leren samen met collega's van verschillende opleidingen en met begeleiding van een docentopleider in een blended leeromgeving (een blend van face-to-face, online en werkplekleren);
- een praktijkleerweg: leren samen met collega's van het eigen opleidingsteam op de eigen werkplek en met begeleiding van een docentopleider;
- een thematische leerweg: leren samen met collega's in een leerteam rond een bepaald onderwerp (bv. 'leerteambegeleiding' of 'programmatisch toetsen') en met begeleiding van een docentopleider;

---

<sup>1</sup> Het Expertisecentrum docent hbo (EdH) en het HU-programma onderwijsinnovatie zijn begin 2020 opgegaan in het HU-Teaching & Learning Network (TLN). De professionalisering van onderzoekers is, via het project 'Professionalisering Onderzoekers ( ProfOZ), ook bij TLN gepositioneerd.

- een overwegend zelfstandige leerweg: leren met minimale begeleiding van een docentopleider (docenten krijgen hierbij een intakegesprek met een docentopleider en kunnen gebruik maken van een online leeromgeving).

Bij alle leerwegen staan de actuele onderwijspraktijk, de (didactische) praktijkvraagstukken die daar leven en de leervragen die de docent daarbij heeft centraal.

Een docent (of docententeam) maakt een keuze voor een leerweg en stemt de inschrijving voor een (leerwegaafhankelijk) certificerend assessment af in overleg met de eigen leidinggevende. In het HU-HRM-beleid is vastgelegd dat alle docenten hun didactische basisbekwaamheid dienen aan te tonen. Dit kan ofwel via een certificerend assessment of door middel van het verkrijgen van een vrijstelling op basis van een eerder behaald diploma of certificaat.

### DOEL HU-PROFESSIONALISERING BDB: DIDACTISCHE BASISBEKWAAMHEID & CERTIFICERING

De hogeschool hanteert criteria om de didactische basisbekwaamheid van nieuwe en zittende docenten vast te stellen. De Certificeringscommissie van TLN onderhoudt een lijst van diploma's/certificaten van (didactische) opleidingen/trainingen, op basis waarvan een vrijstelling kan worden aangevraagd. Deze lijst wordt regelmatig bijgesteld. Bij de beslissing om een vrijstelling te verlenen worden de inhoud, de context van het hoger beroepsonderwijs en de actualiteitswaarde van de betreffende opleiding/training meegewogen.

Tussen de hogescholen is afgesproken elkaars BDB-certificaten te erkennen. Intussen heeft deze erkenning een aantal keren plaatsgevonden. Vrijstellingen van andere collega-hogescholen worden niet zondermeer overgenomen.

Voor de professionalisering BDB (en SDB) is HU verbonden aan de landelijke Community of Practice BDB/SDB. Hiernaast is HU voor BKE/SKE ook verbonden aan het landelijk netwerk Toetsbekwaamheid h(b)o.

In alle HU-docentfunctieomschrijvingen is didactische bekwaamheid in de resultaatgebieden benoemd. Op grond van het HU – HRM-beleid dienen ook onderzoekers hun didactische basisbekwaamheid aan te gaan tonen.

### INTAKE

Nadat een docent of een team zich heeft aangemeld voor HU-professionalisering BDB volgt een intake waarin wordt besproken-welke leerweg het beste past.

Bij een intake kan een docent op grond van didactische ervaring in het hoger beroepsonderwijs ook een ontwikkelingsgericht advies krijgen om zich (verder) te bekwamen richting senior-niveau (SDB).

Bij HU kunnen docenten zich ook verder bekwamen richting expert-niveau (Expert Didactische Bekwaamheid, equivalent aan het hbo-Master-niveau).

### MAATWERK

De HU-professionalisering BDB betreft didactische vraagstukken in de eigen HU-onderwijspraktijk van een hbo-docent(enteam). Deze vraagstukken staan centraal: werkplekleren speelt hierbij een belangrijke rol. De leerweg kan op maat worden gemaakt voor en door deelnemende docenten(teams).

Een certificerend assessment is voor alle docenten identiek, ongeacht de gekozen leerweg (Leerweg Onafhankelijke Toetsing, LOT). Uiteindelijk dienen alle docenten in HU aan dezelfde criteria voor didactische basisbekwaamheid te voldoen. Voor TLN – assessoren is het volgen van een assessorentraining verplicht. Een docent kan een peerassessor, bijvoorbeeld vanuit de eigen opleiding, vragen aan het assessment deel te nemen.

Wanneer het gaat om maatwerk, dan maken gesprekken met opleidingsmanagement, projectleiders of toetsdeskundigen ook deel uit van de intake.

#### ANDERSTALIGHEID

Vanaf het studiejaar 2015-2016 wordt de HU-professionalisering BDB, inclusief de introductie BDB, ook in het Engels aangeboden.

---

## OPZET LEERTRAJECT BDB (INCLUSIEF BKE)

---

### ORGANISATIE

- De HU-professionalisering BDB wordt ontwikkeld, uitgevoerd en geëvalueerd door een interne partij, de HU-brede faciliteit voor HU-docenten en HU-onderzoekers: het HU-Teaching & Learning Network (TLN).
- Eén van de instituutdirecteuren van HU heeft TLN in portefeuille en is daarmee namens de HU eindverantwoordelijk.
- De netwerkregisseur van TLN is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken van TLN, inclusief de organisatie van de HU-professionalisering BDB.
- De expertiseleiders van de TLN-expertiseteams zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling en de kwaliteit van de leertrajecten en assessments.
- Aan TLN zijn docent-opleiders verbonden, die allen naast TLN ook werkzaam zijn bij één van instituten, kenniscentra of diensten van HU. Enkele docent-opleiders hebben naast HU een andere werkgever.
- Voor het borgen van de inhoudelijke kwaliteit van de HU-professionalisering BDB werkt TLN met een 'dragend kenniscentrum': het Kenniscentrum Leren en Innoveren (KC LENI).

### LEERDOELEN / BEKWAAMHEID

De HU-professionalisering BDB is afgestemd op de landelijke afspraken met betrekking tot de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB), zoals vastgelegd in het Protocol inzake wederzijdse erkenning Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid van de Vereniging Hogescholen. Het protocol heeft als uitgangspunt gediend voor een kader, op basis waarvan de HU professionalisering BDB is ontworpen. Daarnaast is ook het geaccrediteerde beroeps- en opleidingsprofiel van de geaccrediteerde Masteropleiding Expertdocent Beroepsonderwijs (MEB) van HU i.s.m. Windesheim gebruikt om een doorlopende professionele ontwikkelingslijn van basis- naar senior- en expert-bekwaamheid te ontwerpen. De MEB is in 2021 uitgefaseerd en het huidige functieprofiel HBO-docent van de HU wordt herijkt.

### PROGRAMMA

- De BDB bestaat uit geïntegreerde onderdelen: Onderwijs Ontwerpen, Onderwijs Uitvoeren en Onderwijs Beoordelen/BKE. Onderdelen kunnen eventueel ook los worden gevolgd.
- Docenten die nieuw zijn in de HU volgen eerst de introductie BDB en aansluitend de volledige BDB. Als een keuze wordt gemaakt voor losse onderdelen wordt geadviseerd te beginnen met Onderwijs Uitvoeren.
- De BDB is 'blended' ingericht en betreft een combinatie van face-to-face interactie, werkplekleren, zelfstandig leren en online begeleiding (zie ook 'leerwegen').
- De BDB sluit aan bij de HU-onderwijs – en onderzoekvisie, het Ambitieplan HU2026, de HU-professionaliseringskaders, het HU-beroepsprofiel HBO-docent en het Meerjarenplan/Jaarplan TLN.
- De begeleiding bij de BDB wordt verzorgd door docentopleiders in face-to-face en online bijeenkomsten, in een blended leeromgeving en op de werkplek.

### DUUR EN OMVANG

De BDB heeft een gemiddelde doorlooptijd van circa 10 maanden (ongeveer 1 schooljaar). Afzonderlijke onderdelen hebben een doorlooptijd van circa 10 - 12 weken (ongeveer 1 onderwijsperiode).

De doorlooptijd wordt in overleg met de deelnemende docent(en)(teams) bepaald. Doorgaans worden de professionaliseringsactiviteiten ook in co-creatie met betreffende docenten(team) vormgegeven.

### CURSUSMATERIAAL

De inhoud en het materiaal van de HU-professionalisering BDB is ontwikkeld in overleg met de lectoraten van het Kenniscentrum Leren en Innoveren (waaronder Lectoraat Beroepsonderwijs, Lectoraat Onderzoekend vermogen, Lectoraat Co-Design, Lectoraat Werken in Onderwijs, Lectoraat Organiseren van verandering in onderwijs). Ook is het werkveld (docenten, hbo-opleidingen en professionals uit de hbo-sector) actief betrokken. Het dragend Kenniscentrum Leren en Innoveren draagt mede zorg voor de kwaliteit van de inhoud.

---

## TOETSING EN BEOORDELING VAN DE BDB (INCLUSIEF BKE)

---

### TOETSING EN BEOORDELING DIDACTISCHE BASISBEKWAAMHEID

Aantonen van didactische basisbekwaamheid vindt plaats in een presentatie door een docent vooraf aangeleverd dossier (bestaande uit een legitimatierapport en relevante beroepsproducten) en een Criterium Gericht Interview (CGI).

Docenten kunnen ervoor kiezen om samen een assessment te doen (bijvoorbeeld wanneer intensief is samengewerkt). Voorwaarde is dat de individuele bijdragen in het dossier en tijdens het assessment goed zijn te onderscheiden. Ook wordt nadrukkelijk aangeraden om een mede-assessor bijvoorbeeld vanuit de eigen praktijkcontext mee te vragen.

De certificerende assessments worden uitgevoerd door assessoren die door de Certificeringscommissie tot examinerator zijn benoemd. Examinatoren zijn minimaal één niveau hoger gecertificeerd en hebben een assessorentraining gevolgd.

### CERTIFICERING

Bij succesvolle aangetoonde didactische basisbekwaamheid ontvangt de docent een BDB-certificaat. Worden twee of drie onderdelen van BDB afzonderlijk aangetoond dan worden aparte certificaten verstrekt voor die onderdelen. Bij het verkrijgen van een vrijstelling wordt geen certificaat verstrekt. Het BDB-certificaat wordt afgegeven door de (voorzitter van de) Certificeringscommissie en de netwerkregisseur van TLN en voorzien van hun handtekening

### KEURMERK

Hogeschool Utrecht is sinds januari 2018 in het bezit van het [Hobéon Keurmerk voor Kwaliteit \(HKK\)](#) met de volgende scope: 'Hogeschool Utrecht voorziet in deugdelijke leertrajecten voor en assessments van hogeschooldocenten op het gebied van didactische bekwaamheid, op basis van een doeltreffende kwaliteitszorg'. Hiervoor is een specifieke kwaliteitsstandaard ontwikkeld waarin de 'reguliere' kwaliteitsstandaard voor hbo-opleidingen is gecombineerd met een kwaliteitsstandaard voor assessmentcenters.

Het HKK is door Hobéon ontwikkeld als een vorm van certificering voor organisaties die hun kwaliteit zichtbaar willen maken en zich verder willen ontwikkelen. In juni 2021 is het HKK na een geslaagde audit voor drie jaar verlengd. Ook aan deze tweede audit is wederom een peerreview door collega-hogescholen voorafgegaan. Deze peerreview is ingericht in het licht van de peerreview methodiek die landelijk is opgezet om te komen tot wederzijdse erkenning van certificering en verbetering van leertrajecten. In het voorjaar van 2024 vindt de volgende audit plaats in het kader van HKK.